

Smoleńsk
– 15 lat kłamstw

Marek Bieńczyk:
Grochów – ni to wieś, ni to miasto

Jan Truszczyński:
Trumpizm to zjawisko stałe

Turcy w obronie
Ekrema

GINĘLI TYSIĄCAMI

PAŃSTWO O NICH ZAPOMNIAŁO

Walki o Kołobrzeg, marzec 1945 r.

WARSZAWSKI
◆ TEATR ◆
CAPITOL

GRAMY
W CAŁEJ POLSCE!

PRZERKĄG
Elżbieta WIDZIAK
AUTOR Robin HAWDON

REŻYSERIA Jerzy BONCZAK

Prezent
urodzinowy

SCENARIUM
Krzysztof SZLĄCZ
KOSTYUMY
Dyżmona KOSIŃSKA
SPRACOWNIA FOTOGRAFICZNA
Marcin SZAŁKOWSKI

GWIAZDORSKIE OBSADY • PIKANTNE FARSY • NAJLEPSZE KOMEDIE

CAPITALNE
LATO

GRAMY PRZEZ CAŁE WAKACJE!

JUŻ W SPRZEDAŻY!

◆ KUP

BILET
- TEATR CAPITOL -

◆ www.teatrcapitol.pl ◆

Patroni Medialni

Partnerzy Teatru

Talibowie by go pokochali

Wielu widziało go już w Pałacu Prezydenckim. Pakujący walizki prezydent Duda zaczął nawet montować pakt na rzecz przyszłej koalicji PiS z Konfederacją. Zbyt szybko uwierzyli, że Sławomir Mentzen może być mężem opatrnościowym prawicy. Szło mu dobrze, dopóki jeździł po kraju na spotkania z wyznawcami Konfederacji. Przemysłana i sprawnie prowadzona kampania prezydencka przykrywała słabe punkty kandydata. Mentzen wygłaszał wyuczone teksty, robił sobie selfie. I jechał do kolejnego miasteczka, na rynek, gdzie już na niego czekali potencjalni wyborcy znający go dotąd z mediów społecznościowych. Taka kampania mogła się udać. Ale tylko wtedy, gdyby wokół Mentzena zbudowano mur jak na granicy. Szczelnie chroniący przed mediami. I nim samym. Bo największym problemem Mentzena są jego poglądy. Gdyby zmienił eleganckie ubranko na strój fanatycznych islamistów, talibowie by go pokochali. I to bardziej niż on zgwałcone dziewczynki i kobiety. Jego słowa o gwałcie jako „nieprzyjemności” są dowodem wyjątkowego zwyrodnienia człowieka, który ubiega się o najwyższy urząd w państwie. Słowa haniebne. Wykluczające ze wspólnoty obywatelskiej.

Są i pewno będą wokół nas podobni do niego. Równie bezwzględni i cyniczni. Zabiegający o władzę wszelkimi metodami.

Jaką mają ofertę dla Polaków? Całkowity zakaz aborcji. Płatne studia. Leczenie u felczerów i szeptuchy. Prawny zakaz rozwiązywania małżeństw sakramentalnych. Tyle Mentzen proponuje w pierwszym etapie szczerości. Sądzę, że to nie jest ostatnie słowo tego konfederaty. Ma tak silną pozycję, że żadna kobieta z jego obozu nie odpowiedziała publicznie na pytanie, co zrobić, gdy zgwałcona zostanie 14-, 15-latka. Kariera ponad dylematy moralne. I krzywdę ofiar. Mentzen jako kandydat do drugiej rundy wyborów i rywal Rafała Trzaskowskiego odpadł właśnie z wyścigu. Oby.

Z polskiej polityki jednak nie zniknie. Jest gwarancją, że będzie jeszcze gorzej. I brutalniej. Łajdactwo w nowoczesnym opakowaniu jest groźne. Tacy politycy jak Mentzen są szczególnie niebezpieczni dla otoczenia, bo lepiej od innych potrafią manipulować zachowaniami ludzi. Łowią zwolenników wśród najmłodszych. Najbardziej podatnych na demagogię i populizm. Zostawienie im młodych fatalnie wróży nam wszystkim. Brunatna przyszłość to koszmar, który nie może się powtórzyć. Trzeba ich zatrzymać, póki jeszcze są słabi. I póki mówią coś szczerze. To jest pole konfrontacji dla lewicy. Cywilizacja kontra polski taliban.

BAKOWSKI

SZUKASZ PREZENTU?

Skorzystaj
z wiosennej okazji
**E-PRENUMERATA
PRZEGLĄDU**

10% TANIEJ

sklep.tygodnikprzeglad.pl

Z kodem **WIOSNA2025**
tylko do **13.04**

Promocja łączy się
z innymi rabatami!

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Smoleński kult, smoleński hochsztapler**
Już 15 lat kłamstw
- 11 Co zrobić, gdy Ameryka odchodzi**
– rozmowa z Janem Truszczyńskim
- 14 Tam, gdzie zawsze wygrywa PiS**
Podlasie o Polsce i polityce
- 18 Igrzyska chaosu**
Piłowska impreza na wariackich papierach

HISTORIA

- 22 Państwo o nich zapomniało**
Zdobyli Wał Pomorski, walczyli o Polskę

ZAGRANICA

- 28 Projekt 2025 zmienia Amerykę**
Trump realizuje jego wytyczne
- 32 Jak w raj**
Ile Unię i nas kosztuje omijanie podatków
- 36 Czy wujek Ekrem naprawi turecką demokrację**
Kim jest aresztowany burmistrz Stambułu
- 38 Zapomniana zagłada**
Korespondencja z Japonii

KSIAŻKI

- 41 Przełomowa papieska autobiografia**
Duchowy testament Franciszka

KULTURA

- 42 Gryźć trawę i rozgryzać opowieści**
– rozmowa z Markiem Bieńczykiem
- 46 Culturalia**
- 66 Anna Orbaczevska. Głośna cisza**

OBSERWACJE

- 48 Cegły z ostatniego familoka**
Dać drugie życie symbolowi Śląska
- 52 Zbicień z Augustowskiej Miodosytni**
Odtwarzanie dawnych smaków
- 56 Warszawskie kolory Tytusa**
Miasto magiczne na muralach

ZDROWIE

- 58 Spanie na medal**
Mikronawyki, które zmieniają jakość życia

ZWIERZĘTA

- 59 Jak salamandra z podkowcem**
Zwierzęta polskich gór

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Talibowie by go pokochali
- 17 Jan Widacki**
Husarze, szmalcownicy i zdrowy rdzeń narodu z przetrąconym kręgosłupem
- 21 Andrzej Szahaj**
Epidemia autorytaryzmu to skutek uboczny neoliberalizmu
- 35 Roman Kurkiewicz**
Jajecznicza uczyni prezydentem?
- 47 Tomasz Jastrun**
Mów mi wuju
- 55 Wojciech Kuczok**
Prefuneralia rodzinne

36

ZAGRANICA

CZY WUJEK EKREM NAPRAWI TURECKĄ DEMOKRACJĘ

Kim jest aresztowany burmistrz Stambułu

56

OBSERWACJE

WARSZAWSKIE KOLORY TYTUSA

Miasto magiczne na muralach

59

ZWIERZĘTA

JAK SALAMANDRA Z PODKOWCEM

Zwierzęta polskich gór

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. MUZEUM WOJSKA POLSKIEGO

f Wszyscy chcą być populistami

Na podstawie jakich wypowiedzi Zandberga stwierdziłicie, że chce być populistą? Skoro mówi wszystko to, co większości społeczeństwa nie odpowiada (albo nie chcą przyznać, że im odpowiada)? On mówi to nie dlatego, że nie potrafi być populistą, ale dlatego, że takie ma poglądy. Mówienie trudnej prawdy jest tym, co go odróżnia od wielu innych populistycznych polityków, głównie Mentzena, który wybrał łatwe i brudne kłamstwa.

Aska Łętocha-Sobala

A może by tak lewica wróciła do swoich wartości – pacyfizmu? To, że na wojnie korzystają bogaci, a tracą i giną biedni, wiadomo nie od dziś.

Pisali o tym chociażby Konopnicka („A jak poszedł król na wojnę”) i Tuwim („Do prostego człowieka”). Ludzie nie chcą wojny, ale są tak sterroryzowani przez mainstreamowe media, że boją się odezwać.

Joanna Wdzięczna

f Oftarze tolerancji

Przecież problem tolerancji w Polsce dotyczy właśnie liberałów oraz ich wypustek medialnych, czyli całej tej poprawnej politycznie zgrai celebrytów, którzy w roli ekspertów wypowiadają się na tematy zupełnie im obce, a ich słowa przyjmowane są jak

prawda objawiona. Przed trybunałem inkwizycji można było wdać się w polemikę, a z tymi pseudowolnymi mediami nie ma żadnej rozmowy. Lewica dała ciała. Miller mówi z sensem, tylko za późno, a media lewicowe sprzedane, zamknięte...

Grzesiek Witek

f Marzenia, które zostały na granicy

Tak zwani liberalni demokraci rządzący w Polsce robią to samo, co Amerykanie. Deportowani są Gruzini, rzekomo należący do gangów. Przecież jeśli popełnili przestępstwo w Polsce, powinni stanąć przed sądem i jeśli byli winni przestępstwa, ponieść adekwatną karę. Skoro tutaj popełnili przestępstwo, to tam, gdzie się ich deportuje, nie poniosą kary, bo tam tego przestępstwa nie popełnili. A jeśli nie popełnili jednak przestępstwa, to dlaczego w związku z ustawą są wydalani? Gdzie ta praworządność, którą rządzący mają na ustach?

Artur Kozłowski

f Żelazny elektorat to mit

Rozmawiałam z sąsiadką, która od dawna była zagorzałą zwolenniczką Prawa i Sprawiedliwości. A teraz nie ma zamiaru głosować na kandydata tej partii. Chyba ujawnione działania PiS dały jej do myślenia – jest rozgoryczona.

Iwona Barabaś

ZDJĘCIE TYGODNIA

Prezydent Trump ogłosił nałożenie ceł na towary importowane do USA ze 180 krajów. Białe Dom, 2 kwietnia 2025 r.

Parlament Europejski uchylił immunitety Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika. Prokuratura będzie mogła przesłuchać pisowskich polityków i przedstawić im zarzuty.

Nie będzie aresztu dla Zbigniewa Ziobry. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał, że komisja ds. Pegasusa zdawała sobie sprawę z tego, że Ziobro został zatrzymany i będzie skutecznie doprowadzony na posiedzenie.

Według rzecznika praw obywatelskich **w ciągu pięciu lat (2018-2023) w czasie interwencji albo na posterunkach policji zginęło 111 osób.**

Na imperium medialne Kościoła katolickiego w Polsce składa się **120 oficyn wydawniczych, 300 tytułów prasowych, 50 rozgłośni radiowych i ogólnopolska Telewizja Trwam.**

Minister sprawiedliwości **Adam Bodnar** wezwał osiem podmiotów do zwrotu nienależnie pobranych dotacji z Funduszu Sprawiedliwości. **Fundacja Profeto ks. Olszewskiego ma oddać 70 mln zł.**

Wyborcy PiS mogą być dumni z kariery **Małgorzaty Sadurskiej.** Od urzędniczki w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie, przez szefową kancelarii prezydenta Dudy, do wiceprezes PZU. **Zarobiła tam w latach 2017-2024 skromne 10,4 mln zł.** Na odchodne w 2024 r. dostała jeszcze 676 tys. zł z tytułu zakazu konkurencji. To taki żarcik, bo nie znamy firmy, która chciałaby ją zatrudnić.

„Gazeta Wyborcza” ujawniła kosmiczne zarobki

byłego prezesa Stowarzyszenia Filmowców Polskich **Jacka Bromskiego,** który tylko od stycznia 2020 r. do 24 lutego 2024 r. **zarobił ponad 3,5 mln zł.** Jeszcze więcej zrobiła **dyrektorka biura SFP Ewa Szacha-Glu-chowicz,** która dostała łącznie **prawie 5,6 mln zł.** Na alkohol wydano w tym czasie 1,245 mln zł.

109 generałów odeszło z zawodowej służby wojskowej w latach 2015-2024. Wielu mimo wysokich kompetencji zostało odwołanych przez ministrów Macierewicza i Błaszczaka. Obecna koalicja wymieniła 15 generałów, którzy w większości błyskawicznie awansowali za rządów PiS.

Gen. Dariusz Łukowski, szef BBN, ujawnił, że Polska ma niektórych rodzajów amunicji najwyżej na dwa tygodnie obrony.

W 2024 r. Ukraina zużyła 2,5 mln dronów, z czego 96% było własnej produkcji. Najnowszym osiągnięciem firm ukraińskich jest działo laserowe Tryzub do zwalczania dronów.

2753 gospodarstwa rolne w Polsce mieszczą się w przedziale **200-300 ha, 1019 ma od 300 do 500 ha, a 613 do 1000 ha.**

Przybywa dróg szybkiego ruchu, ale szafu nie ma. Aktualnie mamy 5206 km, w tym **1885 km autostrad.**

Ponad **41% uczniów w Europie ma kłopoty z pisanem ręcznie.** Finlandia usunęła pismo odręczne ze szkół, a Szwajcaria i kilka innych krajów ograniczyło do minimum jego naukę.

PRZEBŁYSKI

Senyszyn nie dała się pogrzebać

To nie był dobry dzień dla partyjki Czarzastego i Gawkowskiego. Myśleli, że grzebiąc SLD, wyeliminowali także sympatyków Sojuszu. Nic z tego. Spotkał ich lodowaty prysznic. Prof. Joanna Senyszyn złożyła w Państwowej Komisji Wyborczej 150 tys. podpisów popierających jej kandydaturę w wyborach prezydenckich. Choć startuje jako kandydatka niezależna, wszyscy wiedzą, że ma lewicowe poglądy. Dowiodła tego czynem setki razy. Silna osobowość. Niezależna, o czym mogli się przekonać liderzy SLD. A najbardziej Czarzasty. Na którym poznała się jako jedna z pierwszych. Wśród kandydatów ona jedna jest profesorem ekonomii, może więc mówić o gospodarce z sensem. Głosując na Senyszyn, ludzie o poglądach lewicowych dadzą czerwoną kartkę Czarzastemu i Gawkowskiemu. Najwyższa pora.

Profesorstwo Sitkowie

Żenada bez końca. „Gazeta Wyborcza” ujawniła kulisy walki prezydenta Dudy o profesurę dla Małgorzaty Manowskiej, neosędzi i prezes Sądu Najwyższego. Kumoterstwo do kwadratu. Kto musi wystąpić do prezydenta z wnioskiem o nadanie tytułu profesora? Rada Doskonałości Naukowej. A kto jej przewodniczy? Prof. Bronisław Sitek, powołany przez ministra Czarnka. Kim jest Sitek? Byłym księdzem, który po odejściu z kapłaństwa się ożenił. A jego żona, Magdalena Sitek? Profesurę dostała od Dudy. Jest rektorem prywatnej uczelni w Józefowie. A wcześniej pracowała na Uniwersytecie Szczecińskim, gdzie została uznana za winną popełnienia plagiatów, do których się przyznała. I to jeszcze nie jest wszystko. Wystarczy jednak, by zatkać nos.

Kryjówka amatora 15-latek

Ciekawe, czy ta informacja jeszcze kogoś zdziwi. Gdzie się odnalazł poszukiwany przez Prokuraturę Rejonową w Pruszczu Gdańskim Jacek M., były nauczyciel chemii? Prokuratura chce mu postawić zarzut „nadużycia stosunku zależności i wykorzystania krytycznego położenia uczennicy w celu doprowadzenia jej do czynności seksualnej”.

30-letni nauczyciel w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Gdyni pisał do 15-latki: „Popraw stanik albo zdejmij najlepiej”, bombardował ją nagimi zdjęciami (swoimi), próbował przekupywać zakupami w galeriach. Byle tylko dziewiczyń obmacywać. Skończyło się, gdy matka uczennicy zawiadomiła policję i szkołę. Jacek M. zniknął. Ale nic mu się nie stało. Zatrudnili go w Zespole Szkół Katolickich im. św. Jana Pawła II w Gdyni.

Zaczęli oddawać kasę

Trudno w to uwierzyć, ale takie są fakty. Część ze szczerze obdarowanych przez eksministra Czarnka zdecydowała się dobrowolnie zwrócić otrzymane fundusze. Diecezja siedlecka, szczególnie lubiana przez Czarnka, zwróciła 10 z 12 mln, które otrzymały Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Świętej Rodziny i Katolicka Szkoła Podstawowa im. Błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki.

3,1 mln zł oddali salezjanie z prowincji Towarzystwa Salezjańskiego w Warszawie. Nazaretanki zwróciły 2 mln zł, które dostały na remont obiektów przy Czerniakowskiej w Warszawie. Komu dawał Czarnek? W szafach, które są w resorcie, odnaleziono setki nieotwartych kopert z ofertami. Nikt ich nawet nie przeczytał. Z góry wiedzieli, komu dać kasę.

PYTANIE TYGODNIA | Czy dla Mentzena jest jeszcze miejsce w życiu publicznym?

PROF. MONIKA PŁATEK,

Wydział Prawa i Administracji UW

Sławomir Mentzen, sprowadzając zgwałcenie do „nieprzyjemnego” zdarzenia, okazał nie tylko pogardę kobietom, wykazał się lekceważeniem dla praw człowieka. Nie znaczy to jednak, że nie ma dla niego miejsca w debacie publicznej. Nie jest jedynym, który tak perwersyjnie myśli. Taki głos sprawia, że jemu podobni zyskują poczucie, że tak można. Tyle że bez względu na to, jak okropny jest Mentzen, my nie jesteśmy lepsi. Nasze oburzenie jego wypowiedzią w świetle przyjęcia ustawy, która, jawnie łamiąc najważniejsze prawo – konstytucję, odbiera prawo składania wniosku o azyl, cuchnie hipokryzją. Tą ustawą ślemy sygnał przyzwolenia na poniewieranie podstawowymi wartościami. Nie dziwnym się, że skutkuje to bagatelizowaniem przemocy i losu zgwałconych kobiet.

ANNA DRYJAŃSKA,

socjolożka, dziennikarka

Ewidentnie tak, skoro on i jego partia lądują obecnie na trzecim miejscu w sondażach. To znaczy, że jego wyborcy przyklaskują nieludzkim wypowiedziom tego pana na temat kobiet albo odczłowieczanie połowy ludzkości jest im obojętne. Bo trzeba nie postrzegać kobiet jako ludzi, by twierdzić, że niechciana ciąża, zwłaszcza jeśli jest się zgwałconym dzieckiem, jest „nieprzyjemnością”. To kolejny, tym razem

dziewięciomiesięczny gwałt. Istnieje też grupa wyborców tak omamiona hasłem niskich podatków, że nie potrzebuje wiedzieć o polityce nic więcej. „Nie chcemy Żydów, homoseksualistów, aborcji, podatków i Unii Europejskiej”, powiedział Mentzen już w 2019 r. Część społeczeństwa jest gotowa – z przekonania lub przez przypadek – za tym zagłosować.

MARTA LEMPART,

Ogólnopolski Strajk Kobiet

Po wypowiedziach o gwałcie jako „nieprzyjemności” tego miejsca nie powinno dla niego być. Bo mowa o zbrodni, która zabija bez zadawania śmierci. Chodzi przy tym nie tylko o słowa – to też groźna zapowiedź wyborcza w imieniu Konfederacji. Oznacza, że przy odpowiedniej decyzyjności partii Mentzena jej członkowie będą dążyli do odwrócenia zmiany, która w tym roku nastąpiła dzięki redefinicji gwałtu, odejściu od ponadstuletniej, okrutnej definicji. Teraz każdy stosunek bez zgody jest gwałtem, teraz prokurator udowadnia, że oskarżony nie miał zgody. A nie – że kobieta na pewno nie powiedziała „tak”. Wróć więc sprawy, kiedy oskarżonymi w procesach o zgwałcenie będą kobiety, a nie gwałciciele. Na poziomie ludzkim współczuję wszystkim kobietom w życiu pana Mentzena. Jest dla mnie jasne, że jeśli spotka je coś tak potwornego, to wiedzą, że nie mogą liczyć na jego pomoc. Mało tego, będą umierać ze strachu, że on się dowie. Taką męskość promują pan Mentzen i cała Konfederacja.